

Ti bu laj yich' lok'esel li stak'obiltak li ta *Jkuxlejalitik xchi'uk Kabteltik sventa Dios, programa xchi'uk bu chijts'ibaj*

3-9 YU'UN ENERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | JUESES 15, 16

«iMu'yuk lek mi chijlo'lavane!»

w12 15/4 paj. 9 par. 4

Mu'yuk stuk'il o'ontonal: senyail ti kuxulutik ta slajeb k'ak'ale

⁴ Jk'eltik ba'yel li k'usi la spas Dalilae, li man-ya ants ti toj k'upil sba ilat yu'un li Sansone. Li jchapanvanej vinik taje jpel ta yo'onton tspakbe sk'oplal steklumal Dios ta stojolal li jflistaetike. Xu' van ta skoj ti sna'ojik ti mu'yuk sk'anoj xchi'uk ti mu'yuk tuk' yak'oj sba ta stojolal Sansón li Dalilae, li vo'ob Filistea viniketik ti ja' jbabeetike, laj yak'beik epal tak'in sventa tsjak'be Sansón ti k'u yu'un toj tsots yipe, taje ja' sventa tsmilik-o. Ta skoj ti ja' batem ta yo'onton tak'in li Dalilae, la stsak li tak'ine, pe oxib velta mu'yuk spas yu'un ti ch-albat ti k'u yu'un toj tsots yip li Sansone. Va'un li Dalilae solet «jujun c'ac'al te xvulvun o ta sjaqu'el». Ta skoj ti «i'ech' yo'nton li Sansone la snop ti ac'o xa chamuque», va'un laj yalbe ta jamal ti mu'yuk bu lok'bil-o li sjole xchi'uk laj yalbe ti mi laj yich' lok'bel li sjole chch'ay li yipe. Ta anil no'ox li Dalilae laj yal ti xu' xa slok'beik sjol k'alal ja'o vayem ta sba stsek li Sansone. Va'un laj yak' ta sk'ob yajkontratak sventa spasbeik li k'usi xal yo'ontonike (Jue 16:4, 5, 15-21). iToj chopol xa no'ox li k'usi la spase! Ta skoj ti chpich' o'onta tak'in li Dalilae laj yak' ta k'albal li vinik ti k'anbil tajej yu'une.

w05 15/1 paj. 27 par. 4

Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal Jueses

14:16, 17; 16:16. K'alal oy buch'u ta ok'el ta jsujtik spasel jtosuk k'usie, xu' van mu'yuk

xa lek xkil jbatik xchi'uk li krixchano taje (Pr 19:13; 21:19).

w12 15/4 paj. 11, 12 par. 15, 16

Mu'yuk stuk'il o'ontonal: senyail ti kuxulutik ta slajeb k'ak'ale

¹⁵ ¿K'uxi xu' tuk'-o xak' sbaik ta stojolal snup xchi'ilik li buch'utik nupunemike? Li sk'op Diose xi tstak'e: «Cuxetuc no'ox avo'ntonnic o achi'uc li avajnil [o amalal] ono'ox ta aqueremal [o ta atsebare]». Xi to chal xtoke: «Cuxetuc no'ox avo'nton c'ano aba achi'uc [amalal o] avajnil» (Pr 5:18; Ekl 9:9). K'alal oy xa'ox jayib jabil snupunelike ta jujuntal sk'an me «ti mu xnamajike» xchi'uk ti mu xch'ay ti oyuk ta yo'onton sbaike. Taje ja' sk'an ti oyuk ta yo'onton sbaik ta *jujuntale* ti xch'akbeik yorail ti *jmoj oyike* xchi'uk ti stsatsubtas ti *k'uyelan xil sbaike*. Sk'an me ja'uk xak' ta yo'ontonik li snupunelike xchi'uk ti k'uyelan xil sbaik xchi'uk Diose. Sventa spas yu'unike sk'an nopolik no'ox *jmoj* xchanik li Vivliae, *jmoj* xcholik mantal xchi'uk ti *jmojuk* sk'anbeik Jeova ti ak'o x-ak'batik bendisione.

TUK' KO'ONTONTIK TA STOJOLAL JEOVA

¹⁶ Oy jlom ti teik ta tsobobbail ti spasojsmulike sk'an «tsots [xich'ik pajesel] li boch'otic jech tspasique, yu'un jech j'ech'el ac'o xch'unic li c'usi melele» (Tit 1:13). Pe oy jlome ta skoj li stalelalike sk'an xich'ik lok'esel ta tsobobbail. Li va' tuk'ibtasele ja' chkoltavan sventa lek xkuch yu'unik xchi'uk ti xlekubik ta mantale (Ebr 12:11). Pe, ¿mi ja' jun kuts' kalaltik o kamigotik li buch'u laj yich' lok'esel ta tsobobbaille? K'alal jech taje kak'tik me ta ilel ti tuk' chkak' jbatik ta stojolal li Diose, ma'uk ta stojolal li krixchano. Li Jeovae yilojutik xchi'uk sna'oj mi ta jch'untik li mantal ti mu jchi'intik ti *buch'uuk*

no'ox lok'esbil ta tsobobbaile (*k'elo 1 Korintios 5:11-13*).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w05 15/3 paj. 27 par. 6

Kuch yu'un Sanson ta skoj ti koltaat yu'un Jeovae

Li k'usi oy ta yo'onton Sansone ja' ti spas k'op xchi'uk li jfilisteetike. K'alal te kom ta sna jun jchonbail ants ta Gasae, ja' jech la spas sventa spas k'op xchi'uk li yajkontra-tak Diose. Chtun yu'un bu ch-ech' ak'obal li ta lum taje, ti ja' no'ox xu' te sta ta sna jun jchonbail antse. Li Sansone mu'yuk ta yo'onton chmulivaj. Lok' batel li ta o'lol ak'obale, la stsakbe li sti' jteklum xchi'uk yo-yaltake, va'un la xkuch batel k'alal ta jol vits ti te oy ta yeloval Ebrone ti te van 60 kilometro snamale. Li k'usi labal sba la spas li'e ja' ta skoj ti koltaat yu'un Diose (Jue 16:1-3).

10-16 YU'UN ENERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | JUESES 17-19

«Chkil-o jvokoltik mi mu'yuk ta jch'un-betik smantal Diose»

it-2 paj. 398 par. 8

Mikeas

1. Jun vinik ta Efrain. Li Mikease laj yel-k'anbe li jmil sien ta sep plata yu'un sme'e. K'alal jech la spas taje mu'yuk la xch'un li xvaxakibal mantal li ta Lajuneb Mantale (Eks 20:15). K'alal laj yal ta jamal smul xchi'uk ti la sutese, li sme'e xi laj yale: «Chkak'be Jeova li platae, ta jk'an chapas-o ta jun lok'ol xchi'uk ta jun lok'ol ti pasbil ta unijesbil tak'ine, ja' yu'un ja' avu'un chk'ot li platae». Ta ts'akale, li me'ile la stsak chib

sien ta sep plata sventa xak'be li buch'u chabtalan platae. Va'un la spas-o jun lok'ol xchi'uk «jun lok'ol ti pasbil ta unijesbil tak'ine» ti te laj yich' ak'el ta sna Mikease. Li Mikease oy «sna sdiostak», la spas jlik mo-kank'u'il, la spasbe slok'oltak terafim xchi'uk la sva'an jun skerem sventa xtun yu'un ta paleal. Li k'usi la spase ja' ox sventa yich'o-bil ta muk' Jeova yaloj, pe toj chopol li k'usi la spase, yu'un mu'yuk la xch'un li mantal ti chal ti mu stak' ich'el ta muk' lok'oletike (Eks 20:4-6) xchi'uk mu'yuk la stsak ta venta li k'usi sk'an pasel ta axibal nae xchi'uk li mantaletik ta sventa paleale (Jue 17:1-6; Dt 12:1-14). Ta mas ts'akal li Mikease laj yik' batel ta sna li Jonatan ti ja' jun snitilulal Guersom, ti ja' xnich'on Moisesse, va'un la sva'an ta paleal li Jonatan ti ja' jlevi vinike (Jue 18:4, 30). Ak'o mi mu'yuk lek li k'usi la spase, xi xmuyubaj laj yal li Mikease: «Li avie, lek xa yo'onton ta jtojolal li Jeovae» (Jue 17:7-13). Pe li Jonatane ma'uk snitilulal Aaron, ja' yu'un mu sta-o x-och ta paleal, k'ajomal no'ox tsatsaj-o smul li Mikease (Nu 3:10).

it-2 paj. 399 par. 1

Mikeas

Ta mas ts'akal jutuke, li Mikease te xchi'uk batel epal viniketik k'alal bat snuts ta be li jdanetike. K'alal la staan ta bee, li jdanetike la sjak'beik k'u yu'un ti te oyike. Li Mikease xi la stak'e: «Laj avich'ik tal li jdiostak ti vo'on la jpase, laj avik'ik tal xtok li palee. Mu'yuk xa k'usi kom ku'un». Ja' yu'un li jdanetike laj yalbeik Mikeas ti xu' van xich'o majel mi te xvulvun-oe. K'alal laj yak' venta Mikeas ti mas tsots xu' yu'un li jdanetike sut batel ta sna (Jue 18:22-26). Ta ts'akale, li jdanetike la slajesik xchi'uk la xchik'ik li Laise xchi'uk te kom nakiikuk, Dan laj yak'beik sbi li jteklume. Li Jonatan xchi'uk xnich'nab-

take tunik-o ta paleal yu'un li jdanetike. «La sva'anik li lok'ol ti la spas Mikease, te kom-o yu'unik ti k'u sjalil te oy ta Silo li sna meel Diose» (Jue 18:27-31).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w15 15/12 paj. 10 par. 6

Jlik Vivlia ti toj lek jelubtasbile

⁶ Li avie mas to oy sprevailek ti sk'an teuk ta Vivlia li sbi Diose. Li ta *Traducción del Nuevo Mundo* ta inglés ti lok' ta 2013, te ta jtatik 7,216 ta velta li biil Jeovae, vakib to velta mas k'ucha'al li ta Vivlia ti lok' ta 1984. Li ba'yuk vo'ob veltae te ta jtatik ta 1 Samuel 2:25, 6:3, 10:26 xchi'uk ta 23:14, 16. ¿K'u yu'un? Yu'un li ta balbal vUNETIK tabil ta nab muerto ti ja' to laj yich' ak'el ta ojti-kinele, te laj yilik ti oy to bu yan chvinaj li sbi Diose. Li svakibal velta ti bu la sts'iba-beik sbi li Diose ja' ta Jueces 19:18. Jech la sts'ibaik ta skoj ti la xchanbeik lek sk'oplal li vo'neal ts'ibetike.

17-23 YU'UN ENERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | JUESES 20, 21

«Jk'anbetik koltael Jeova skotol ora»

w11 15/9 paj. 32 par. 2

¿K'uxi xu' xachanbe stalelal Finees k'alal chavil avokole?

Jun veltae, li viniketlik likemik ta Gabaae (Guibeah), jun jteklum yu'unik li jvok' snitilulal Benjamine, la stsatsal tsakik xchi'uk ilbaj xa no'ox la smilik li yan ants yu'un jun jlevi krixchanoe. Ta skoj taje li yan jujuvok' niti-lulale ibat sa'ik ta k'op li jbenjaminetike (Jue 20:1-11). Manchuk mi la spasik orasion k'alal sk'an to'ox xbat stsakik ta k'ope, chib to velta ipasatik ta kanal xchi'uk ep buch'utik

ichamik (Jue 20:14-25). ¿Mi laj van snopik ti mu'yuk stu li orasion la spasbeik Jeovae? ¿Mi laj van snopik ti mu'yuk ta yo'onton Jeova ti chich' ak'bel stoj smulik li buch'utik jech la spasik taje?

w05 15/1 paj. 27 par. 8

Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal Jueses

20:17-48. ¿K'u yu'un laj yak' Jeova ti ak'o xich'ik tsalel chib velta yu'un jbenjaminetik li yan nitilulaletik ta Israel ti ja' sta-o xich'ik kastigo li jbenjaminetike? K'alal laj yak' Jeova ti ak'o xich'ik tsalel li yan nitilulaletik ti tuk' yak'oj sbaik, ja' te la sk'el mi oy ta yo'ontonik slajesbeik sk'oplal li k'usi chopol ta Israele.

w11 15/9 paj. 32 par. 4

¿K'uxi xu' xachanbe stalelal Finees k'alal chavil avokole?

Ta skoj taje, ¿k'usi xu' xchanik li moletik ti oy no'ox k'op ta stsobobbailike? Li k'usi chchanike, ja' ti ak'o mu xchibaj yo'ontonik ta anil mi mu no'ox xchapaj yu'un chilik junuk k'op manchuk mi chak'ik persa xchi'uk nopolik tsk'oponik Diose. Ja' lek ak'o svules ta sjolik li tojobtasel xi laj yal Jesuse: «C'a-nic [ta orasion], cha'ac'batic; sa'ic, chataic; tijic, chajambatic» (Lu 11:9). Xu' van tsnopik ti chjalij taje sventa tstak' li Jeovae. Pe ja' no'ox sna'oj stuk Jeova k'usi ora tstak'.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w14 1/5 paj. 11 par. 4-6

¿Mi ana'oj xa?

¿K'u yelan la stunesik ta pask'op li jimich' ta vo'nee?

Li Davide la stunes jimich' sventa la smil li muk'ta natil Goliate. Ya'eluke ja'o la xchan lek stunesel jimich' k'alal jchabichij to'oxe (1Sa 17:40-50).

Oy spreavailtak ti la stunesik jimich' li Egipto xchi'uk Asiria li ta sk'ak'alil Vivliae. Li abte-jebal taje oy yuni pek'ul ti pasbil ta nukule o pasbil ta manta ti chukbil yak'il ta jujujot xchikine. Li buch'u ta stunes li jimich'e ta stik'be jp'ej uni ton ti lek volvol o ch'ulul ti te van 5 o 7.5 sentimetro smuk'ule xchi'uk ti te van 250 gramo yalale. Va'un tsjimulan ta ak'ol li jimich'e, mi laje ta skoltabe li jp'ej yak'ile: solet tsots tsjip batel li tone xchi'uk solet tuk' chbat.

Li ta Oriente Medioe te mukajtik staojik epal ton ti tenbil ta jimich'e, ti la stunesik sventa pask'op ta vo'nee. Li soltarootik ti xtojobik lek stanel li ton ta jimich'e solet tsots tstenik, ti k'u stsatsal tstenike xko'olaj k'ucha'al jkot karo ti chanav 160 o 240 kilometro snamal ta jun orae. Mu jna'tik lek mi ko'ol snamal chk'ot k'usi tsten batel li st'ilesobil flecha xchi'uk li jimich'e, pe ti k'u-sie ja' ti ko'ol xu' xmilvanike (Jue 20:16).

24-30 YU'UN ENERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | RUT 1, 2

«Kak'tik ta ilel tuk'il k'anelal»

w16.02 paj. 14 par. 5

Jchanbetik stalelal li yamigotak Jeovae

⁵ Mi la snop tsut batel ta Moab li Rute, xu' xbat ta sna xchi'uk xu' van xk'elat yu'un yuts' yalal. Yu'un mi sut batel ta slumale mu persauk sjel ti k'u yelan nopem xa'i xkuxle-jale xchi'uk mu persauk sjel li sk'ope. Ja' yu'un, li Noemie mu xu' xalbe Rut ti jech xa chkuxiik mi k'otik ta Israele. Jech xtok, li Noemie ta xi' mi mu'yuk bu la stabe smalal o bu xu' chnaki li Rute. Ja' yu'un laj yalbe ti ak'o sut batel ta Moabe. Jech k'ucha'al chkiltike, li Orfae «isut [...] batel ta slumal,

bat yich' ta muc' yan velta li **sdiosique»** (Rut 1:9-15). Pe li Rute mu'yuk sut batel mi ja'uk bat yich' ta muk' li jeché' diosetike.

w16.02 paj. 14 par. 6

Jchanbetik stalelal li yamigotak Jeovae

⁶ ¿K'uxi laj yojtikin Jeova li Rute? Ja' van chanubtasat yu'un li smalale o ja' li Noemie. La xchan ti mu xko'olaj k'ucha'al li jeché' diosetik ta Moabe. Ja' yu'un laj yak' venta ti sk'an xak'be ta ilel Jeova ti sk'anoj xchi'uk ti xich' ta muk'e. Li Rute lek k'usi k'ot ta nopel yu'un, yu'un lik tunuk ta stojolal li Jeovae. Jech oxal xi laj yalbe li Noemie: «Li achi'il-tac ta alumale ja' jchi'iltac chc'ot ec; li Dios avu'ne ja' Dios cu'un ec» (Rut 1:16). K'u-cha'al chkiltike sk'anoj tajak sme'alib li Rute, pe ja' mas to labal sba chkiltik ti sk'anoj li Jeovae. Ja' yu'un li Boas ti ja' jun j-israelal vinike lek laj yalbe sk'oplal li Rute, yu'un la sa' koltael ta stojolal li Jeovae. Jech k'ucha'al chal ta *Traducción del Nuevo Mundo*, li Boase chal ti laj la sa' chabiel ta yolon xik' Jeova li Rute (**k'elo Rut 2:12**). Taje tsvules ta joltik ti xko'olaj k'ucha'al uni vich o nene' kaxlan ti chbat stik' sba ta yolon xik' sme' sventa xchabiate (Sl 36:7; 91:1-4). Taje jech la spas li Rute. La sa' chabiel ta stojolal Jeova xchi'uk ti ak'o xk'anate, ta skoj ti laj yak' xch'unel yo'ontone koltaat. Li Rute mu'yuk chopol laj ya'i ta ts'akal ti jech la spase.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w05 1/3 paj. 27 par. 1

Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal Rut

1:13, 21. ¿Mi ja' Jeova laj yak'be svokoltak li Noemie? Mo'oj, li Noemie ma'uk laj yak'be smulin Dios li svokoltake. Pe ta skoj li k'usitik snuptanoj talele la snop ti mu'yuk lek ch-ilat yu'un li Jeovae. Ta svul tajak yo'on-ton xchi'uk mu'yuk xa spatobil yo'onton laj

ya'i. Jech xtok, li ta sk'ak'alile ja' jun bendision yu'un Dios chich' ilel li buch'u chchi'in yole xchi'uk ja' chopol k'optabil li buch'u mu xchi'in yole. Ta skoj ti cham li cha'vo' skereme mu'yuk smom kom, ja' yu'un laj van snop ti k'exlaltase yu'un Jeovae.

31 YU'UN ENERO- 6 YU'UN FEBRERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | RUT 3, 4

«Lekuk-o me ak'oplal»

ia paj. 47 par. 18

«Ta melez lequil [antsot]»

¹⁸ Toj lek van la stak' li Booze, xi laj yalbee: «Ak'o yak'bot bendision li Jeovae, jtseb. Laj avak' ta ilel tuk'il k'anelal li ta slikebale, pe mas to lek laj avak' ta ilel li ta slajebale. Yu'un ma'uk la at'uj jun vinik ti xjelav to skeremal jech k'ucha'al vo'one, mi jk'ulej o mi povre» (Rut 3:10, *TNM*). K'alal «li ta [slikebal]» xie, ja' sk'an xal li tuk'il k'anelal laj yak' ta ilel Rut k'alal ja'o bat xchi'uk Noemi ta Israele xchi'uk k'alal la xchabie. K'alal «li ta [slajebal]» xie, ja' li'e: li Booze sna'oj ti xu' st'uj junuk vinik ti mas to kerem jech k'ucha'al li stuke, ak'o mi jk'ulej o mi povre. Pe li Rute oy ta yo'onton ti lekuk oy li Noemie xchi'uk li anima smalale, ja' xkaltik, ti teuk-o sbi ta slumal li smalal Noemie. Toj k'un ta ilel ti solel labal sba laj yil Booz li slekil yo'onton laj yak' ta ilel li Rute.

ia paj. 48 par. 21

«Ta melez lequil [antsot]»

²¹ Li Rute xmuyubaj van tajak ti albat yu'un Booz ti skotol krixchanoetik chalik ti ja' «ta melez lequil [antse]». Melez ono'ox ti k'usi koltaat-o sventa lekuk stalelal li Rute ja' ti

oy ta yo'onton chojtkin li Jeovae xchi'uk ti tsk'an chtun ta stojolale. Jech xtok, yak'oj ta ilel slekil yo'onton ta stojolal Noemi xchi'uk ta sjunul yo'onton nop ta sventa ti jelez li talez kuxlejil xchi'uk li k'usi nopem xa'ik ta spasel jlomuk ti mu to'ox xojtikine. Mi ta jchanbetik xch'unel yo'onton li Rute, ta me xkak'tik persa ti ta jtsaktik ta muk' li yantike, jech k'ucha'al li talez kuxlejil xchi'uk li k'usi nopem xa'ik spasele. Mi jech ta jpas-tike, xu' me lek jk'oplaltik ek.

ia paj. 50 par. 25

«Ta melez lequil [antsot]»

²⁵ Li Booze nupun xchi'uk li Rute, jech k'ucha'al chal li lo'il ta Vivliae, «li Muc'ul Diose laj yac' ti ac'o nabuc xch'ute, jech ivoc' jun squeremic». Li antsetik ta Belene laj yak'-beik bendision li Noemie xchi'uk la sk'upil k'optaik Rut ta skoj ti ja' mas lek k'ucha'al vukub keremetike. Ta mas ts'akale, li skerem Rute k'ot ta smuk'tot ajvalil David (Rut 4:11-22). K'ot ta snitilulal Mesias li David eke (Mt 1:1).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w05 1/3 paj. 29 par. 3

Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal Rut

4:6. ¿K'u yu'un xu' sok-o sk'oplal xrexto osil li jun jcha'manvanej mi la sman yan osile? Mi oy junuk krixchano ti pas ta povree xchi'uk ti chchon li xrexto osile, li jcha'manvanej xchi'uk li buch'u yich'oj osile sk'an sk'elik ti k'u to sjalil sk'an li Sjabilal Kolebal sventa sk'el k'uxi tstoje (Le 25: 25-27). K'alal jech chich' pasele sk'an me sna' ti chyal stojol li xrexto osil eke. Mi ayan junuk skerem li Rute, ja' ta xich' komel li xrexto osile, ma'uk junuk yuts' yalal li jcha'manvaneje.

7-13 YU'UN FEVRERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | 1 SAMUEL 1, 2

«Albo Jeova ti k'u yelan chava'i abae»

ia paj. 55 par. 12

Laj yalbe Jeova li k'usi oy ta yo'ontone

¹² K'alal jech la spas li Anae, chak'butik ta ilel ti k'uyelan sk'an jk'opontik li Diose. Li Jeovae ta slekil yo'onton chalbe slumal ti xu' jamal xalik skotol li k'usi oy ta yo'ontonike, ti xalbeik li k'usi chat-o yo'ontonike, jech k'ucha'al tspas jun olol ta stojolal li stot ti k'anvaneme (*k'elo Salmo 62:8; 1 Tesalonicenses 5:17*). Li jtakbol Pedroe la sts'iba li k'usi ak'bat sna' yu'un Dios ti tspat o'ontonal ti te tsakal sk'oplal li orasion chich' pasel ta stojolal Jeovae, xi chale: «Ac'beic sventain Dios scotol li slo'il avo'ntonique, yu'un oy ta yo'nton tsc'an ta scoltaoxuc» (1Pe 5:7).

ia paj. 56 par. 15

Laj yalbe Jeova li k'usi oy ta yo'ontone

¹⁵ ¿K'usi k'ot ta pasel k'alal laj yalbe Jeova li k'usi oy ta yo'onton li Anae xchi'uk ti laj yich' ta muk' li ta ch'ulna pasbil ta nukule? Li lo'il ta Vivliae chal ti «jech isut batel li Anae; lic ve'uc. Mu'yuc xa laj yat yo'nton» (1Sa 1:18). Li Anae solel xpatet yo'onton laj ya'i. Xkaltik no'oxe ja' laj yiktabe komel svokol li buch'u mas tsots yipe, li Stot ta vinajel ti ja' li Jeovae (*k'elo Salmo 55:22*). ¿Mi oy van junuk vokolil ti toj tsots chil li Jeovae? Mu'yuk, li stuke xchapaj yu'un skotol li vokoliletike.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w05 15/3 paj. 21 par. 5

Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal 1 Samuel

2:10. Li Anae, ¿k'u yu'un la sk'anbe Jeova ti ak'o yak'be «sju'el li ajvalil yu'une» ak'o

mi mu'yuk to'ox ajvalil li ta Israele? Li Smantal Moisesse yaloj xa ono'ox ti chven-tainatik yu'un jun ajvalil li j-israeletike (Dt 17:14-18). K'alal jutuk xa ox sk'an xcham li Jakobe laj yal jun albil k'op, xi laj yale «Mu'yuk chnamaj ta stojolal Juda li xvax-ton ajvalile» (Je 49:10). Jech xtok li Jeovae xi laj yal ta stojolal Sara ti ja' te lik ta-lel snitilulal li j-israeletike: «Chk'ot ta me'il yu'un [...] ajvaliletik» (Je 17:16). Jech oxal li Anae yakal tspas orasion ta stojolal jun ajvalil ti ta ts'akal chtale.

14-20 YU'UN FEVRERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | 1 SAMUEL 3-5

«Li Jeovae tstsak ta venta ti k'u yelan cha'i sba yantike»

w18.09 paj. 24 par. 3

Li Jeova ti skotol xu' yu'une lek sna' stsakvan ta muk'

³ Li Samuele k'ox to'ox tajak k'alal bat tunuk ta stojolal Jeova li ta ch'ulna pasbil ta nukule (1Sa 3:1). Jun veltae, oy k'usi toj labal sba k'ot ta pasel ta ak'obaltik k'alal bat vayuke (*k'elo 1 Samuel 3:2-10*). Yu'un laj ya'i jun yech'omal eil ti xi albate: «Samuel». Toj lek sna' xch'un mantal li kereme, ja' yu'un bat ta anil ta stojolal li mol bankilal pale Elie yu'un yaloj mi ja' li buch'u takat ta ikele, va'un xi laj yalbee: «Lital xa. ¿C'usi chaval?». Pe li Elie laj yalbe ti mu'yuk la stak ta ikele. Jech laj yalbe xtok k'alal tal k'oponatur ta xchibal veltae. Va'un k'alal tal ta yoxibal velta li Samuele, li Elie laj yak' venta ti ja' Jeova li buch'u yakal chtakat ta ikele. Jech oxal, laj yalbe batel k'uxi xu' xta-k'av, va'un la xch'un li Samuele. Li Jeovae, ¿k'u yu'un mu'yuk laj yalbe Samuel ti ja'

ono'ox li buch'u k'oponat ta sba veltae? Mu'yuk chak'butik stak'obil li Vivliae. Pe li k'usi k'ot ta pasele chak' kiltik ti laj yich' tsakel ta muk' li Samuele. ¿K'u yu'un ti jech chkal-tike?

w18.09 paj. 24 par. 4

Li Jeova ti skotol xu' yu'une lek sna' stsakvan ta muk'

4 (K'elo 1 Samuel 3:11-18). Li Smantal Jeovae chalbe ololetik ti sk'an xich'ik ta muk' li buch'utik mas xa muk'tike, pe mas to jech sk'an spasik ta stojolal <li bankilaletik ta slumalike> (Eks 22:28; Le 19:32). Jech oxal, ¿mi xnop ku'untik k'u yelan laj ya'i sba Samuel k'alal xva'vun batel ta sob yo' xbat yalbe Eli li jun tsatsal mantal laj yal Jeovae? Xi chal ka'itik li lo'ile: «Ta xi' ta yalbel Eli li c'usi i'albat yu'un Muc'ul Diose». Pe li Jeovae jamal laj yak'be yil Eli ti ja' yakal tsak'opon li Samuele. Ja' yu'un li Elie xi la sjak'bee: «¿C'usi laj yalbot li Muc'ul Diose? Avocoluc jamal xavalbun; mu me xamuc ta avo'nton». Li Samuele la xch'un li k'usi albate xchi'uk «me jbeluc mu'yuc la snac'» komel.

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w05 15/3 paj. 21 par. 6

Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal 1 Samuel

3:3. ¿Mi ta melet te to'ox chvay ta Bats'i Lekil Ch'ul Cuarto li Samuele? Mu'yuk, li Samuele ja' jun jlevi ti te likem talel ta stojolal li jkoatetik ti ma'uk paleetike (1Kr 6:33-38). Ja' yu'un «mu stak' x-ochik batel xchi'uk mu stak' sk'elik jlikeluk li k'usitik ch'ule» (Nu 4:17-20). Li bu no'ox xu' x-och batel li Samuele ja' li ta yamak'il axibalnae. Taje xu' van ja' te chvay. Ya'eluke te chvay li Eli eke. Ja' yu'un k'alal chal «ti bu oy li

Xkaxa Diose» ja' van sk'an xal ti bu oy li axibalnae.

21-27 YU'UN FEVRERO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | 1 SAMUEL 6-8

«¿Buch'u ja' li ajvalil avu'une?»

it-2 paj. 813 par. 2

Ajvalilal yu'un Dios

Li j-israeletike la sk'anik jun ajvalil. K'alal jutuk xa ox sk'an sts'aki chanib sien jabil ti lok'ik tal ta Ejipto li j-israeletike xchi'uk ti ech'em xa ox mas ta vaxakib sien jabil ti la spas jun trato xchi'uk Abran li Jeovae, la sk'anik jun ajvalil jech k'ucha'al oy yu'un li yan jteklumetike. K'alal jech la spasike laj yak'ik ta a'iel ti mu sk'anik ti xventainatik yu'un Jeovae (1Sa 8:4-8). Ti melet xkaltike oy srasonal yu'unik sventa smalaik ti sva'an jun ajvalil li Dios jech k'ucha'al albilik xa ono'ox li Abran xchi'uk Jakobe. Jech xtok li albil k'op laj yal Jakob ta sventa Juda k'alal jutuk xa ox sk'an xchame chak' ta a'iel ti ta ono'ox xtal jun ajvalile (Je 49:8-10), jech laj yak' ta a'iel Jeova xtok k'alaluk lok'ik xa ox talel ta Ejipto li j-israeletike (Eks 19:3-6), k'alal la spas trato xchi'uk j-israeletike (Dt 17:14, 15), jech laj yak' ta a'iel Jeova xtok k'alal laj yal jun albil k'op li Balaame (Nu 24:2-7, 17). Li Ana ti ja' sme' Samuel xchi'uk ti yich'oj ta muk' Diose ja' jech laj yak' ta a'iel ta s-orasion ek (1Sa 2:7-10). Ak'o mi jech, li Jeovae mu'yuk to'ox yaloj lek ta jamal <li k'usi ch'ul ti mukul sk'oplal> sventa li Ajvalilale. Mu'yuk to'ox yaloj bak'in ta sva'an, k'u yelan, buch'utik ch-ajvalilajik xchi'uk mi ta vinajel o mi ta balumil. Jech oxal li j-israeletike mu'yuk xk'exlalik k'alal la sk'anik jun ajvalile.

ia paj. 72 par. 18

Kuch yu'un vokoliletik ak'o mi mu jechuk k'ot ta pasel k'ucha'al smalaoje

¹⁸ Jk'eltik k'usi tak'bat yu'un Jeova li Samueel k'alal laj yalbe li k'usi k'anbat yu'un li moletike: «A'ibo c'usi chasc'anbicot li achi'iltaque. Muc vo'cot ti chasbajicote; ja' vu'un chisbajicun, yu'un jech mu xa teuc ta jpas mantal ta stojolic». Li Jeovae laj yak'be ta ilel ti mu'yuk srasonal ti chopol cha'i sbae, yu'un li jteklume ja' la sp'ajik li Dios ti skotol xu' yu'une. jMu'yuk xk'exlalik ti jech laj yalike! Va'un, li Jeovae la stak batel li j-al-k'op sventa tsp'ijubtas jteklum ti mu'yuk lek k'usi chk'ot ta stojolalike, pe ak'o mi jech laj ono'ox sk'anik, xi laj yalike: «Jechuc. Li c'usi ta jc'ancutique ja' ti ac'o oyuc junuc ajvalil [ku'unkutike]». Ta skoj ti jech la sk'anike, li Diose la st'uj jun ajvalil, li Samuele la xch'un mantal jech k'ucha'al ono'ox tspase, ja' yu'un bat st'uj li buch'u chk'ot ta ajvalile (1Sa 8:7-19).

w10 15/1 paj. 30 par. 9

Jamal lek xvinaj ti ja' no'ox ja' lek li ajvalilal tspas Jeovae

⁹ Ti k'u xa sjalil tal li kuxlejale vinajem lek ti melel li k'usi laj yal Jeovae. Toj ep laj yil svokol Israel ta skoj li ajvalilal taje, mas to ti k'alal mu'yuk tuk' laj yak' sbaik li ajvaliletike. Ja' jech k'otem tal ta pasel ta lumetik ek ti jayib xa siglo ech'em tale: mi mu'yuk tstsak ta muk' Dios li ajvalil krixchanoe mu'yuk k'usi lek chk'ot ta pasel yu'un. Pe k'usi xu' xkaltik ta stojolal li politikoetik ti chalik ti chak'be sbendision Dios li k'usitik tspasik sventa tsa'ik lekilal xchi'uk chabiele? Mu'yuk bu koltabilik yu'un Jeova ta melel, yu'un mu'yuk bu chch'unbeik smantal (SI 2:10-12).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w02 1/4 paj. 12 par. 13

¿K'u yu'un sk'an xkich'tik vo'?

¹³ K'alal sk'an to'ox xich' vo' sventa xk'ot ta stestigo Jeova li jun krixchanoe, ba'yel sk'an sjel li stalelale. Taje mu ta sujbiluk sk'an spas, sk'an xlok' ta yo'onton sts'akli batel li Jesuse. Sk'an xikta li k'usi to'ox chopol nopem xa'i tspase xchi'uk ti ja' xa spas li k'usi lek chil Diose. K'alal tstunesik li jp'elantik k'op jel jtalelaltik li ta Ts'ibetik ta ebreo xchi'uk ta griegoe, te smakojbe sk'oplal ti chijoybijutik sventa xijsutotike, ja' xkaltik, ti chkiktatik li k'usi chopole xchi'uk ti ja' xa chlik jpastik li k'usi lek chil Diose (1Re 8:33, 34). Sventa xjel li jtalelaltike, ba'yel sk'an xich' ak'el ta ilel ta jtalelaltik ti jsutesoj xa li ko'ontontike (Ech 26:20). Sk'an xkiktatik li jeché' religione, ti jpastik li k'usi chalbutik Diose xchi'uk ti ja'uk no'ox xkich'tik ta muk' li Jeovae (Dt 30:2, 8-10; 1Sa 7:3). K'alal ta jel jtalelaltike chjel-o li jnopbentike, li k'usi ta jk'antik xchi'uk ti k'u kelantike (Ese 18:31). Chijoybijutik sutel xkaltik k'alal ta jeltik ta ach' talelal li k'usi to'ox chopol nopem xka'itik spasele (Ech 3:19; Ef 4:20-24; Kol 3:5-14).

28 YU'UN FEVRERO- 6 YU'UN MARSO

K'USITIK K'UPIL SBA TA VIVLIA | 1 SAMUEL 9-11

«Bik'it to'ox yak'oj sba li Saule»

w20.08 paj. 10 par. 11

Bik'it xavak' aba, na'o ti oy spajeb li k'usi spas avu'une

¹¹ Kalbetik sk'oplal li k'usi k'ot ta stojolal li **ajvalil Saule**. K'alal kerem to'oxe, sna'oj ti oy no'ox spajeb li k'usi spas yu'une xchi'uk

abol no'ox cha'i sba, ja' yu'un mu to'ox sk'an xch'am li k'usi ak'bat sbaine (1Sa 9:21; 10:20-22). Pe k'alal mu to'ox jaluk yochel ta ajvalile, lik stoy sba xchi'uk oy k'usitik la spas ti ma'uk sbainoje. Jun veltae, ch'ajub ta smalael li j-alk'op Samuele. Mu'yuk xa la spat yo'onton ti ta ono'ox xkoltaatik yu'un li Jeovae xchi'uk ch'ay ta sjol ti oy no'ox spa-jeb li k'usi sbainoje, ja' yu'un laj yak' chik'bil matanal ak'o mi ma'uk yabtel spasel. Va'un, mu'yuk xa lek ilat yu'un li Jeovae xchi'uk li ta mas jelavele, pojbat li yabtel ta ajvalile (1Sa 13:8-14). Mu jechuk xkak' ta ilel jtale-laltik xchi'uk mu jpastik li k'usi ma'uk oy ta jbatike.

w14 15/3 paj. 9 par. 8
Mu me jk'uxubin jba jtuktik

^a Li k'usi k'ot ta stojolal li ajvalil Saule ja' sventa tsp'ijubtasutik. Ja' jun slekil k'elobil ti xu' xlik jk'uxubin jba jtuktik mi ja' ta jsa'tik li k'usi ta jk'an jtuktike. Li Saule ja'o lik ajvalilajuk k'alal bik'it to'ox yak'oj sbae (1Sa 9:21). Li stuke mu'yuk laj yak'be kastigo j-israele-tik k'alal chopol k'optaat ta skoj li abtelal laj yich'e, ak'o mi xu' ox chak'be kastigo ta skoj ti ja' t'ujat yu'un Dios sventa ch-och ta ajvalile (1Sa 10:27). Li ajvalil Saule la xch'am li beiltasel ak'bat yu'un ch'ul espiritu sventa sbeiltas batel slumal Dios k'alaluk la spasik k'op xchi'uk li j-amonetike, va'un laj yak'venta ti ja' koliyal Jeova ti kuch yu'unik li pask'ope (1Sa 11:6, 11-13).

w95 15/12 paj. 10 par. 1
Li j-ammonetike mu'yuk lek la xch'ambeik li slekil yo'onton Jeovae

Yan velta xtok li j-ammonetike mu'yuk lek la xch'ambeik li slekil yo'onton Jeovae. Ja' yu'un mu teuk no'ox sk'eloj kom Jeova li k'usi toj chopol laj yalike. «K'alal laj ya'i [k'usi laj yal Naas] li Saule, ak'bat stsatsal

yu'un li s-espiritu Diose, ja' yu'un tsan tajej sk'ak'al yo'onton». Li Saule beiltasat yu'un li s-espiritu Diose, ja' yu'un la stsob 330 mil soltarotetik sventa xbat slajesik li j-ammonetike. Ta skoj taje «mu'yuk ti ta cha'cha'vo' jatavik batele» (1Sa 11:6, 11).

Jsa'tik lek li k'usitik k'upil sba ta Vivliae

w05 15/3 paj. 22 par. 8
Li k'usi mas tsotsik sk'oplal ta slivroal 1 Samuel

9:9. ¿K'usi smelolal k'alal xi chich' ale-le: «Li vinik ti oy k'usitik ch-ak'bat yile». Yu'un ja' to'ox jech ch-albat sk'oplalik li j-alk'opetik ta vo'nee»? Li k'opetik taje chak' ka'itik ti k'alal mas laj yich'ik ojtikinel li j-alk'opetik ta sk'ak'alil Samuel xchi'uk li ta sk'ak'alil ajvaliletik ta Israele, ma'uk xa chich'ik albel li vinik ti oy k'usitik ch-ak'bat yile laj yich' jelel ta j-alk'opetik. Li Samuele laj yich' ojtikinel k'ucha'al li ba'yel j-alk'ope (Ech 3:24).

